

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců JUDr. Marcely Sedmíkové a JUDr. Pavla Kumprechta ve věci žalobkyně: **P. Š.**, zast. doc. JUDr. Milanem Kindlem, CSc., advokátem se sídlem v Praze, adresa pro doručování: Advokátní kancelář KINDL & PARTNEŘI, ul. 28. října 3649, 430 02 Chomutov, proti žalovanému: **Krajský úřad Libereckého kraje**, se sídlem v Liberci, U Jezu 642/2a, za účasti : **1) Ing. K. K.**, **2) MENTEM, spol. s r. o.**, se sídlem Achátová 191/12, 153 00 Praha 5, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. dubna 2012, č.j. OD 349/2012-2/280.9/Jk, KULK 26637/2012, t a k t o :

I. Žaloba s e z a m í t á .

II. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

III. Osoby zúčastněné na řízení n e m a j í právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět sporu

Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Jilemnice jako silničního správního úřadu ze dne

19. 12. 2011, č. j. MUJI-5477/11/OD rozh., kterým prvostupňový správní orgán rozhodl dle § 7 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“), tak, že na pozemku p. č. 2306/4 v k. ú. Vítkovice v Krkonoších existuje pozemní komunikace – kategorie veřejně přístupná účelová komunikace, která vede od silnice č. II/286 mezi domem čp. 245 a řadou smrků na pozemek p. č. 2306/1 v k. ú. Vítkovice v Krkonoších a je užívána od nepaměti pro dopravní obslužnost objektů čp. 105, 106, 107, 361 a k obhospodařování přilehlých lučních a lesních pozemků (dále také jen „předmětná komunikace“).

II. Obsah žaloby

Žalobkyně předně polemizovala se závěrem žalovaného, že pozemní komunikace deklarovaná rozhodnutím silničního správního úřadu byla využívána od „nepaměti“ jako účelová komunikace, a to se souhlasem předchozích vlastníků, byť konkludentním. Podle ní je nutné zkoumat, zda-li dal vlastník skutečně souhlas, a v případě pochybností o existenci souhlasu je třeba rozhodnout ve prospěch vlastníka.

V souvislosti s tím uvedla, že dle sdělení paní J. P., bývalé starostky obce Vítkovice v Krkonoších, nebyla v minulosti daná komunikace využívána, neboť k dotčeným nemovitostem vedly v minulosti pouze cesty pěší, neexistovala zde žádná cesta využívána pivozy apod. Komunikaci, která je předmětem tohoto řízení, začal využívat až pan Ing. K. K., a to až v době, kdy si pořídil silnější, větší automobil. V mapách z let 1908 nejsou zakresleny v místě komunikace žádné cesty, ani pěšiny, z letecké mapy z roku 1953 jsou patrné pěšiny, a to jednak pěšina vedoucí nikoliv v místě komunikace, ale dále od budovy čp. 245 a zároveň je z této letecké mapy zřejmé, že k domu čp. 107 vedla taktéž cesta „z druhé strany kopce“, odkud byl dům po pěší cestě také přístupný.

Dále žalobkyně zdůraznila, že předmětná komunikace je v současné době zřetelná v terénu právě proto, že byla sousedy žalobkyně – vlastníky dotčených nemovitostí - využívána, k čemuž však docházelo až v několika posledních letech, neboť z historických map není zřejmé, že by v místě, kde se nyní předmětná komunikace nachází, v minulosti nějaká cesta existovala, a proto má žalobkyně závažné pochybnosti o tom, že zde existovala „od nepaměti.“

Dále podotkla, že předmětná komunikace se nachází v Krkonošském národním parku a dle § 16 odst. 1 písm. d) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, na celém území národních parků je zakázáno vjíždět a setrávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vozidel, kterým zákon vjezd a setrvání povoluje. Jestliže tedy vlastníci a obyvatelé dotčených nemovitostí vjížděli na území Krkonošského národního parku po komunikaci, která před vydáním napadeného rozhodnutí nebyla veřejně přístupnou

účelovou komunikací, činili tak v rozporu právě s výše citovaným zákonem o ochraně přírody a krajiny.

Žalobkyně dále vyjádřila názor, že se správní orgán nedostatečně zabýval otázkou alternativních možností k předmětné komunikaci a nedostatečně zkoumal, zda-li mohou dotčené nemovitosti využívat jiné přístupové cesty. Přitom například vlastník domu č.p. 107 v k. ú. Vítkovice v Krkonoších se v rámci řízení, které bylo vedeno Městským úřadem Jilemnice pod sp. zn. MUJI 69/2012/ÚPSŘ, vyjádřil, že tuto komunikaci nebude v rámci realizace stavby „Zařízení pro likvidaci odpadních vod a zásobování pitnou vodou“ využívat pro dopravu stavebního materiálu a techniky, neboť tato bude realizována po pozemcích par. č. 2306/5 a 2304/5, které jsou v jeho vlastnictví. Dále pan Ing. K. K. vlastník budovy č.p. 361 v k. ú. Vítkovice v Krkonoších nevyužívá ke své dopravě k budově č.p. 361 předmětnou komunikaci, nýbrž se dopravuje po pozemku par. č. 2306/1, který je taktéž v jeho vlastnictví, přičemž přístup na pozemek p. č. 2306/1 má nikoliv za použití předmětné komunikace, ale rovnou ze silnice II/286 při hranici s pozemkem p. č. 2306/5. Další z dotčených pan Mgr. M. K., vlastník budovy č.p. 105 v k. ú. Vítkovice v Krkonoších, chodí od své garáže umístěné na pozemku st. p. č. 529 v k. ú. Vítkovice v Krkonoších, zejména přes pozemek p. č. 2271 a 2273/4, a předmětnou komunikaci tedy nevyužívá.

Nad výše uvedené žalobkyně uvedla, že v terénu je vyjma předmětné komunikace zřetelná další cesta, vedoucí při hranici pozemku p. č. 2306/4 na pozemek p. č. 2306/1, kterou označila jako cestu „za kompostem“. Tato cesta je mimo jiné zakreslena v mapách Českého úřadu zeměměřického a katastrálního, Geoportálu České republiky a v mapách Krkonošského národního parku, sousedy žalobkyně je taktéž využívána a oproti komunikaci, která je předmětem sporu, jejím využíváním není tak zásadním způsobem zasahováno do jejích vlastnických práv.

Zároveň žalobkyně trvala na svém dřívějším tvrzení, že v dané lokalitě existuje i další alternativa, a to cesta označovaná jako „Jeřábek“, která je v souladu s přílohou č. 2 části A opatření obecné povahy č. 2/2010 Sb., Návštěvní řád Krkonošského národního parku, cestou vedenou jako místo vyhrazené ke vjezdu motorových vozidel s regulací dopravy v zájmu ochrany přírody a krajiny, pozemní komunikace ve 3. zóně Krkonošského národního parku. Je tedy zřejmé, že cesta „Jeřábek“ není pouze lesní cestou, ale je pozemní komunikací vyhrazenou ke vjezdu motorových vozidel.

Žalobkyně tvrdila, že předmětná komunikace a její využívání třetími osobami zásadním způsobem omezuje výkon jejích vlastnických práv, když komunikace vede při samém rohu budovy č.p. 245 a zároveň omezuje vstup do této budovy, neboť hlavní vchod do budovy je situován z terasy, která se nachází vlevo u budovy č.p. 245, tj. právě ze strany od předmětné komunikace.

Trvala rovněž na tom, že využívání této komunikace zásadním způsobem ovlivňuje konstrukci a statiku domu č.p. 245, což je zřejmé z vyjádření

doc. Ing. V. K. CSc. ze dne 8. 11. 2011, z něhož vyplývá, že by bylo vhodné vyloučit na předmětné komunikaci motorizovanou dopravu.

Žalobkyně proto uzavřela, že žalovaný při zkoumání podmínek pro vydání napadeného rozhodnutí pochybil, neboť na základě všech shora uvedených skutečností je zřejmé, že zde existují pochybnosti o tom, zda-li některý vlastník domu č.p. 245 a pozemku p. č. 2306/4 dal souhlas s užíváním předmětné komunikace jakožto veřejně přístupné účelové komunikace (ať už se jedná o souhlas výslovný nebo učiněný konkludentně), žalovaný dále nedostatečně v dané lokalitě zkoumal, zda-li zde existuje komunikační alternativa a zcela pominul, že žalobkyni, jakožto vlastníku předmětných nemovitostí, náleží odpovídající náhrada za zásadní omezení jejího vlastnického práva.

Navrhla proto, aby krajský soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil.

III. Obsah vyjádření žalovaného k žalobě

Ve vyjádření k žalobě polemizoval žalovaný s jednotlivými žalobními námitkami.

Úvodem upozornil, že napadené rozhodnutí potvrdilo rozhodnutí Městského úřadu Jilemnice, v němž jsou posouzeny všechny čtyři znaky určující účelovou komunikaci veřejně přístupnou. Tedy nejednalo se o splnění pouze dvou znaků, jak by mohl mylně posoudit soud (patrnost v terénu a nutnost užívání), ale v prvoinstančním rozhodnutí jsou na str. 2 uvedeny všechny znaky, pod bodem a), b) c) a d), které ji jednoznačně určily.

Jestliže předmětná komunikace vznikla v minulosti, její vznik pamětníci nepamatují, lze ji označit jako vzniklou od nepaměti, pokračoval žalovaný. Je zřejmé, že ji používal vlastník či nájemce č.p. 245 a ostatní uživatelé pro vstup ke svým nemovitostem a pro obhospodařování pastvin a lesů. Pokud již účelová komunikace veřejně přístupná existuje, následující nabyvatelé pozemků (bez ohledu na to, jakým způsobem), po kterých účelová komunikace vede, nemusí s takovouto komunikací souhlasit, ale musí ji respektovat. Změna vlastníka není důvodem ke změně užívání účelové komunikace veřejně přístupné.

Předcházející nájemce daného objektu, který později získala žalobkyně, řešil provizorní opatření na dané komunikaci po dohodě s ostatními uživateli této komunikace, a to tak, že na základě dohody umístil na cestu neuzamykatelná vrata, která sloužila jako zábrana pro malé děti, které měly zamezenou možnost k vyběhnutí na silnici, která vede v těsné blízkosti domu, což bylo potvrzeno svědecky.

Žalovaný se dále zabýval obsahem vyjádření státního podniku Lesy České republiky s. p. vydaným pod č.j. LČR937/000589/2011 ze dne 6. 12. 2011, v němž je pouze konstatováno, že není žádná listina či jiné řešení přístupu k č.p. 105, 106, 107 a 361, a které obsahuje zcela mylný závěr, že když není žádná písemná listina,

vloženo žádné věcné břemeno a není vedena v katastru nemovitostí jako ostatní plocha - ostatní komunikace, nemůže být cesta považována za veřejně přístupnou komunikaci dle zákona o pozemních komunikacích.

V rozporu s ostatními důkazy je podle něj i závěr, že pozemky v sousedství domu č.p. 245 byly oploceny již v minulosti z důvodu pastvení koní pro potřeby přibližování dřevní hmoty v lesním hospodářství. Nehledě na to jak a kudy docházelo k přibližování dřevní hmoty, v daném místě se jedná o jedinou přístupovou komunikaci k okraji lesa od silnice a doposud je užívána KRNAPem (správcem lesa) pro těžbu dřeva.

Dle žalovaného bylo ověřeno prohlídkou na místě, že v daném úseku k domům (č.p. 105, 106, 107, a 361) nevede žádná jiná přístupová komunikace a domy jsou umístěny ve stráni cca 20 až 40 výškových metrů nad silnicí. Krajský úřad má k dispozici ortofotomapy z roku 2003, 2004, 2007 a 2010, ze kterých vyplývá, že stávající komunikace je stále ve stejném místě, je patrná v terénu a je nade vší pochybnosti používána. Vzhledem k tomu, že v daném místě není na pozemky jiný přístup (sráz k silnici z pravé strany), vyjma komunikace o kterou se vede spor, je zřejmé, že pro obhospodařování lučních a lesních pozemků, stejně jako pro stavbu nemovitostí č.p. 105, 106, 107, a 361 a pro jejich zásobování palivem či jiným materiálem, musel být používán tento přístup. Z výpovědí občanů znalých poměrů vyplývá, že tato cesta existovala v daných hranicích cca desítky let a vzhledem k danému terénu není důvodné o tom pochybovat. Dle žalovaného nelze připustit, aby na základě koupě pozemku a stavby a převodu vlastnických práv na nového majitele, došlo k okamžitému zrušení příjezdu a přístupu k dalším 4 stavebním objektům, které zůstanou odříznuty od přístupu k veřejné komunikaci.

Dle žalovaného je možné, že v minulosti nebyla komunikace pravidelně používána, neboť neexistovala potřeba pevných komunikací pro povozy tažené koňmi či kravami. Motorizací a obsluhováním travnatých ploch a případnou těžbou dřeva docházelo ke zvýšené potřebě udržovaných cest a to zvláště v hornatém terénu. Předmětná komunikace navazuje na další komunikace jak ve směru k č.p. 361, č.p.106 a č.p.107, tak ve směru k č.p. 105. O pěších cestách k jednotlivým nemovitostem od silnice jiným místem než od č.p. 245, lze pochybovat, neboť terén od silnice v přímém směru k č.p. 361, 106, 107 pro takové pěší cesty není způsobilý.

Pokud jde o tzv. cestu za kompostem, tak v době jarního tání či větších dešťů je v daném místě močálovitá půda, kterou nelze přejít v současné době ani pěšky. Lze však připustit, že by se nájezd na komunikaci dal v daném místě vybudovat, tedy odklonit dále od domu č.p. 245, ale po provedení odvodnění daného prostoru a po zpevnění terénu pod zamýšlenou komunikací. Tato komunikace by byla ale stále umístěná na pozemku p. č. 2306/4 v k.ú. Vítkovice v Krkonoších ve vlastnictví žalobkyně.

V minulosti zřejmě existovala pěší komunikace přes kopec, ale ta již není patrná a neexistuje. Pokud v daném místě komunikace existovala, jednalo by se o komunikaci lesem s převýšením cca 50 m na 180 m délky, která by navazovala na cestu

„Jeřábek“ a pro svoji stoupavost byla naprosto nevhodná pro pojezd silničních vozidel.

Dle žalovaného je zcela zřejmé, že předmětná komunikace existovala již před rokem 2003, dle svědeckých výpovědí zřejmě i několik desítek let. Nikdo z dotázaných nedokázal říci, od kdy přesně tato komunikace v daném místě existuje, tedy existuje od nepaměti. Není podstatné pro určení účelové komunikace, zda existovala již v roce 1953 dle údajné letecké mapy a mapy katastrální z roku 1908, jak se domáhá žaloba. Vždyť ani současná katastrální mapa tuto účelovou komunikaci nevyznačuje a její vyznačení v katastrální mapě není rozhodující.

Žalovaný dále konstatoval, že se zabýval rovněž možnostmi řešení přístupu jinou alternativní komunikací. Při prohlídce na místě samém si dané místo prohlédl a konstatoval, že v současné době neexistuje žádná jiná komunikace pro příjezd, třeba i drobnými vozidly. Mezi silnicí a pozemkem ve vlastnictví obchodní společnosti MENTEM spol. s r. o. je několikametrové převýšení a není zde, ani nikde v blízkosti, vybudováno připojení k silnici. Dále mezi spornou předmětnou komunikací neexistuje výše ve směru na Mísečky žádná možnost vhodného připojení jak k pozemku p. č. 2306/1, tak p. č. 2306/5 pro jejich strmost a velkou rozdílnost okolního terénu od nivelety silnice II/286. Obslužnost domu č.p. 105 motorizovanou technikou není zajištěna jiným způsobem než po předmětné komunikaci u domu žalobkyně a po té využitím komunikace za domem po vrstevnici ve směru zpět k Jilemnici.

O tzv. komunikaci „Jeřábek“ jako o alternativním připojení nelze diskutovat, neboť komunikace vede lesem ve vzrostlém lese, kde vzdálenost jednotlivých budov a převýšení je následující:

Č.p. 105 vzdálenost vzdušnou čarou cca 120m s převýšením 50 m

Č.p. 107 vzdálenost vzdušnou čarou cca 140m s převýšením 50 m

Č.p. 361 vzdálenost vzdušnou čarou cca 190m s převýšením 75 m

Č.p. 106 vzdálenost vzdušnou čarou cca 170m s převýšením 60 m

Z výše uvedeného dle žalovaného vyplývá, že v tomto terénu nelze vhodnou komunikaci pro motorová vozidla vůbec vybudovat.

Ohledně tvrzeného poškození domu žalobkyně provozem na předmětné komunikaci žalovaný uvedl, že daným místem projede po silnici denně cca 400 vozidel za 24 hodin, včetně nákladní dopravy, a to na silnici, jejíž střed vozovky je od podélné stěny budovy č.p. 245 ve vzdálenosti od 8 m do 16 m. Předmětná komunikace je využívána mimořádně (v době rekreace a příznivých klimatických podmínek, do 10 jízd za den) a vede podél kratší strany domu ve vzdálenosti středu komunikace 4 m až 10 m. Z toho je zcela zřejmé, že projíždějící (většinou osobní) vozidla po částečně zpevněné cestě štěrkovou drtí a kamenivem nemohou žalobkyni způsobovat žádnou škodu, když ji nezpůsobuje škodu na majetku vedlejší silniční provoz na silnici II/286. Vyjádření doc. Ing. V. K. CSc., ze dne 8. 11. 2011 proto považoval za účelové.

Žalovaný s ohledem na shora uvedené navrhl, aby krajský soud žalobu zamítl.

IV. Další podání žalobkyně

Žalobkyně podala ve věci několik dalších vyjádření, v nichž reagovala povětšinou buď na vyjádření žalovaného k žalobě nebo na vyjádření osoby zúčastněné na řízení MENTEM spol. s r. o.

Prvním z nich byla replika ze dne 24. 9. 2012, v níž reagovala na vyjádření žalovaného k žalobě. Nadále trvala na tom, že předmětná komunikace nebyla na pozemku v jejím vlastnictví od nepaměti. Již z vyjádření společnosti Lesy České republiky s. p. ze dne 6. 12. 2011 je zřejmé, že jednak pozemky žalobkyně byly v minulosti oploceny, a to za účelem pastvení koní pro potřeby přibližování dřevní hmoty v lesním hospodářství, a dále že nebyl v minulosti společností Lesy České republiky s. p. udělen souhlas s užíváním předmětné komunikace ve prospěch sousedů. Skutečnost, že pozemky ve vlastnictví žalobkyně byly v minulosti oploceny, podporuje také fakt, že se na pozemcích dodnes nacházejí fragmenty (betonové sloupky) původního oplocení a zároveň je zcela jisté, že zde byli chováni koně, neboť v domě je doposud stáj.

Dále trvala na tvrzení, že na pozemky p. č. 2306/5 a p. č. 2306/1 lze vkročit či vjet v podstatě bezproblémově, shodně jako u cesty označené „za kompostem“, a tvrzení žalovaného, že z důvodu svažitého terénu je zde přístup nemožný, považovala za účelové. Zároveň zásadním způsobem nesouhlasila s tvrzením, že cesta „za kompostem“ je celoročně podmáčená a že zde jsou mokřiny.

Nad shora uvedené žalobkyně uvedla, že i přes to, že je nyní předmětná komunikace uzavřena, užívají sousedé své nemovitosti v podstatě nerušeně, když například na pozemcích ve vlastnictví společnosti MENTEM, spol. s r.o. probíhají stavební práce, materiál stavební dělníci dopravují strojově, a to po cestě „Jeřábník“. Rovněž cestu „za kompostem“ využívají sousedé žalobkyně, a to rovněž stavební dělníci pracující na stavbě společnosti MENTEM spol. s r. o. a rekreanti navštěvující horskou chatu ve vlastnictví společnosti MENTEM spol. s r. o.

Naopak není pravdou, že je předmětná komunikace využívána také pracovníky Krkonošského národního parku za účelem obhospodařování okolních lesů a luk, když sousední louky jsou ve vlastnictví soukromníků (Ing. K., společnost MENTEM spol. s r. o.) a předmětná komunikace nemá přímé napojení k lesům.

Připomněla, že jejímu návrhu, aby bylo za její účasti provedeno místní šetření, v rámci kterého by doložila obě varianty přístupu k nemovitostem společnosti MENTEM spol. s r.o. a pana Ing. K. K., tj. po cestě „za kompostem“ a po cestě po pozemcích p. č. 2306/5 a 2306/1, nebylo ze strany správního orgánu vyhověno.

Dle jejího názoru žalovaný otázku zatížení domu č.p. 245 způsobeného provozem motorových vozidel bagatelizuje, neboť zcela jistě nelze srovnávat zatížení domu způsobené provozem po zpevněné asfaltové silnici s provozem po nezpevněné cestě v bezprostřední blízkosti domu. Zároveň je sporná otázka frekvence dopravy po předmětné komunikaci a druhů zde projíždějících vozidel. Například dům č.p. 107 ve vlastnictví společnosti MENTEM spol. s r.o. je pravděpodobně využíván ke komerčním účelům, je tedy možné očekávat vysokou fluktuaci návštěvníků této chaty, taktéž vozidel zásobování a údržby. Je také otázkou, zda provozování komerčního - rekreačního objektu není jedním z motivů ke zřízení předmětné komunikace na pozemcích ve vlastnictví žalobkyně a jejímu zlegalizování.

V replice ze dne 22. 10. 2012 reagovala žalobkyně na vyjádření osoby zúčastněné na řízení obchodní společnosti MENTEM spol. s r. o. Důkaz svědeckou výpovědí bývalé starostky paní P. v předcházejícím správním řízení navrhnout nemohla, neboť v době, kdy tato řízení probíhala, jmenovanou ještě neznala. Dále žalobkyně uvedla, že na mapě z roku 1908 je její dům zcela jistě zanesen, neboť dům č.p. 245 byl postaven kolem roku 1860. Z map Krkonošského národního parku naopak vyplývá, že cesta se nachází ve 3. pásmu Krkonošského národního parku, a proto na ni zcela jistě příslušná omezení dopadají. Za účelem prokázání svých tvrzení žalobkyně navrhla, aby nadepsaný soud provedl důkaz mapou Krkonošského národního parku, kterou si od správy parku vyžádá. Dále považovala za podstatné v této souvislosti uvést, že dle aktuálního návrhu územního plánu obce Vítkovice není komunikace vyznačena v místě určeném na základě napadeného správního rozhodnutí, naopak je dle návrhu nového územního plánu obce na pozemku žalobkyně vyznačena cesta „za kompostem“ s tím, že tato cesta je v návrhu územního plánu obce zakreslena jako „současný stav“.

Zcela zásadně nesouhlasila žalobkyně s tvrzením, že se správní orgány obou stupňů „velmi pečlivě“ věnovaly prověřování terénní situace, neboť k místnímu šetření, byť navrhovanému žalobkyní, nikdy nedošlo. Taktéž s tvrzením, že cesta „za kompostem“ je prakticky po celý rok podmáčená. Zároveň uvedla, že nyní MENTEM spol. s r. o. cestu „za kompostem“ hojně využívá k dopravě těžké techniky, případně stavebního materiálu, neboť několikrát bylo na cestě jednoznačně zřejmé, že je rozježděná stavebními stroji, např. bagrem. Není rovněž pravdou, že by cestu „za kompostem“ jakýmkoliv způsobem vysekávala, a to dokonce částečně na cizím pozemku. Naopak jiný ze sousedů žalobkyně, pan Ing. K., sekal zeleň na jejím pozemku, a to bez jejího vědomí a svolení, čímž žalobkyni nenávratně poškodil vysázené vrby (žalobkyně si tyto zde vysázela, neboť je využívá v rámci svého podnikání) a tím žalobkyni způsobil škodu. Uvedené incidenty řešila Policie ČR, která věc předložila k projednání příslušnému správnímu orgánu. Žádný z předchozích vlastníků či uživatelů nemovitosti č.p. 245 neprovedl jakékoliv stavební úpravy předmětné komunikace, naopak to byl právě Ing. K., který dle svých tvrzení nechal předmětnou komunikaci zavést kamenivem.

Poslední replika žalobkyně byla ze dne 3. 4. 2013. Upozornila, že správní orgány neurčily předmětnou komunikaci správně, neboť ji neurčily také na pozemku st. p. č. 315/1 v k. ú. Vítkovice v Krkonoších (který je rovněž ve vlastnictví žalobkyně), a to i přes to, že právě mezi předmětnou komunikací a silnicí č. II/286 je cíp této stavební parcely.

V této souvislosti také upozornila na fakt, že se správní orgány nikterak nezabývaly napojením předmětné komunikace na silnici č. II/286, resp. nezabývaly se stavem nově vzniklé křižovatky, tedy zda nově vzniklá styková křižovatka splňuje podmínky pro bezpečné uskutečňování křižovatkových pohybů a bezpečnost všech účastníků silničního provozu. Bylo na správním orgánu, aby posoudil, zda vzniklá styková křižovatka splňuje všechny podmínky například pro rozhledové trojúhelníky, směrové oblouky a úhly napojení, jež upravují například normy ČSN 736101, ČSN 736110 a ČSN 736102. Co se rozhledových podmínek u napojení předmětné komunikace a silnice č. II/286 týká, upozornila žalobkyně, že tyto jsou zcela nevyhovující, neboť vlevo rozhled omezuje zatáčka silnice č. II/286 a vpravo řada vzrostlých smrků, výjezd vozidel z předmětné komunikace na silnici č. II/286 tak považuje za nebezpečný.

Závěrem žalobkyně upozornila na vztah úředníků Městského úřadu Jilemnice, který rozhodoval v této věci v prvním stupni, úředníků odvolacího orgánu, tedy Krajského úřadu Libereckého kraje a ostatních účastníků řízení v této věci, který zjistila v jiném (ale souvisejícím) správním řízení. Z obsahu správního spisu v dané věci totiž zjistila, že zástupce společnosti MENTEM spol. s r. o. konzultuje obsah tohoto řízení s pracovníky jak Krajského úřadu Libereckého kraje, tak s pracovníkem Městského úřadu Jilemnice. Takový postup úředníka správního orgánu však žalobkyně považuje za krajně nepřiměřený a nevhodný, má tedy důvodné pochybnosti o tom, že úředníci Městského úřadu Jilemnice nepřistupovali k této věci objektivně. Z uvedených důvodů také žalobkyně podala jak u Městského úřadu Jilemnice, tak u Krajského úřadu Libereckého kraje námitku podjatosti všech úředníků, jež ve věci žalobkyně rozhodují.

Na základě shora uvedených skutečností nabyla žalobkyně důvodné pochybnosti, že přístup správních orgánů obou stupňů k různým účastníkům (nebo dokonce neúčastníkům) nebyl a není stejný, ale že naopak ve vztahu k některým subjektům jsou oba výrazně vstřícnější (nebo naopak nejsou). Tím je ovšem porušeno základní právo žalobkyně na dobrou správu, neboť jejím právem je, aby o její věci rozhodl správní orgán při dodržení zásady rovného přístupu k účastníkům. Je tedy otázkou, jakým způsobem přistupovali příslušní úředníci k řízení, v rámci něhož bylo vydáno rozhodnutí, které žalobkyně napadla žalobou projednávanou v této věci, zda byli tito úředníci objektivní, postupovali řádně a v souladu s příslušnými právními předpisy.

V. Vyjádření osob zúčastněných na řízení

Ing. K. K. podal ve věci jedno stručné vyjádření. Uvedl, že jeho rodina užívá předmětnou komunikaci od května 1959, kdy koupila dům č. p. 361. V té době sice jeho otec automobil nevlastnil, ale když si koupil motocykl, jezdil po předmětné komunikaci k domu na něm. On sám si koupil automobil v roce 1976, od té doby předmětnou komunikaci užíval. To ovšem neznamená, že nikdo jiný po ní nejezdil. Byla využívána k údržbě a zásobování čtyřech dotčených objektů, k senoseči, k navážení a vyvážení sena, které bylo uskladněno v č. p. 245. Předmětnou komunikaci nyní skutečně nevyužívá, protože je zatarasena, a on je proto nucen se k domu dopravovat pěšky s ruksakem na zádech po strmé stráni.

Další osoba zúčastněná na řízení MENTEM spol. s r. o. podala vyjádření dvě. V prvním z nich ze dne 4. 8. 2012 žalobě předně vytkla, že neobsahuje zmínku o existenci osob zúčastněných na řízení. Dále vyjádřila podiv nad tím, že žalobkyně přichází se svědectvím paní P. až nyní, v průběhu celého správního řízení tak neučinila. Výpověď této osoby se proto jeví nevěrohodnou. Důkazy žalobkyně z let 1908 a 1953 považovala za irelevantní, neboť sporná lokalita byla v daných letech loukami, v dnešní době se zde nachází les se stromy minimálně 30 let starými. Minimálně v prvním z uvedených roků budova žalobkyně ještě nestála. Toto území je dle územního plánu obce Vítkovice zastavěným územím obce, tzn. nevztahuje se na ně omezení 3. pásma KRNAP.

Dle osoby zúčastněné na řízení se žalobkyně snaží vyvolat dojem, že pěší přístup k dotčeným nemovitostem je jako přístupová alternativa dostačující. Přitom i pěšky je daný terén těžko schůdný. Dle jejího názoru si lze stěží představit, že by se v minulosti 4 subjekty nezávisle na sobě rozhodli postavit stavby bez toho, že by měli zajištěnu přístupovou cestu pro dopravu. Tři z těchto staveb závislých na přístupové cestě byly postaveny v době před 150 – 200 lety, kdy daná lokalita měla jednoho vlastníka, což je i důvod toho, že právně nebyl v té době přístup nijak ošetřen. Stavba žalobkyně je v dané lokalitě stavbou nejmladší.

Dále se osoba zúčastněná na řízení věnovala přístupové cestě „za kompostem“. Ta podle ní rozhodně není přijatelnou přístupovou alternativou, je zde prakticky stále voda, pozemek je silně podmačen. V současné době se vlivem svévolného uzavření předmětné komunikace žalobkyní pravda jedná o „nejschůdnější“ variantu, ne však o variantu dlouhodobě možnou. Z fotografií dokumentujících tyto skutečnosti navíc nejsou vidět terénní nerovnosti a převýšení znemožňující vjezd vozidel. Uvedla, že je nucena v důsledku postupu žalobkyně tento pozemek coby přístupovou cestu užívat již přes rok a půl, v důsledku čehož vznikl stav, kdy tato komunikace je již rovněž patrná v terénu. Tento dojem se žalobkyně snaží podpořit i vysekáváním této cesty.

Pokud žalobkyně argumentovala, že při stavebních pracích na domu č. p. 107 si osoba zúčastněná na řízení zajistila dopravu materiálu přes jiné pozemky, pak se

jednalo o nouzové a jednorázové řešení, které zvolila jenom proto, aby ve stavebním řízení předešla obstrukcím ze strany žalobkyně. Proto nabídla ruční vynesení techniky přes své pozemky. Z této skutečnosti však nelze dovozovat existenci variantní přístupové komunikace pro normální provoz, a to ani pro pěší. Tímto nouzovým způsobem nelze nemovitosti zásobovat, ani provádět údržbu, nehledě na opravy.

Také bývalý vlastník domu č. p. 107 pan V. předmětnou komunikaci k jízdě užíval. V roce 1974 prováděl stavební úpravy prvního nadzemního podlaží, k takovým úpravám by stavební úřad bez zajištění dopravy povolení nedal.

Přestože je celý pozemek p. č. 2306/4 travnatý, povrch předmětné komunikace je zjevně stavebně upraven tak, aby mohl jako komunikace sloužit. Stavební úpravy povrchu komunikace byly provedeny tehdejším vlastníkem nebo minimálně s jeho souhlasem. Tehdejší vlastník také užívání cesty nijak nebránil, čímž dal jasný souhlas s veřejným užíváním cesty. Do doby zakoupení domu č. p. 245 žalobkyní nebylo o této skutečnosti pochyb a všichni ji respektovali. Předmětná komunikace byla užívána i při sečení přilehlých luk a lesních pracích. Žalobu proto považovala za neopodstatněnou.

Druhé vyjádření obchodní společnosti MENTEM spol. s r. o. bylo ze dne 22. 4. 2013. V jeho úvodu podala vysvětlení, proč a za jakým účelem se kontaktovala v řízení o pokutě uložené žalobkyni za porušení povinností stanovených zákonem o provozu na pozemních komunikacích se správními orgány rozhodujícími ve věci. V žádném případě se nejednalo o snahu tyto orgány jakkoliv ovlivňovat, osoba zúčastněná na řízení pouze požadovala poskytnutí informací. Její návrhy nebyly správními orgány reflektovány. Vše bylo zcela transparentně zachyceno jako součást správního spisu.

Protože napadené rozhodnutí pouze deklaruje existující faktický stav na místě samém, nebylo dle jejího názoru vůbec na místě zkoumat napojení předmětné komunikace na silnici z hlediska ČSN, protože nedošlo k vybudování nové křižovatky. Sama žalobkyně tuto "křižovatku" pro příjezd a výjezd svého motorového vozidla používá. Případné neuvedení části pozemku, na nějž by mohla předmětná komunikace zasahovat, nezpůsobuje neurčitost či neplatnost napadeného rozhodnutí, pokud je z něho zcela patrné a zřejmé, kudy účelová komunikace vede, což v daném případě všem včetně žalobkyně známo je. Navíc v rozhodnutí nejsou uvedeny žádné pozemky, přes které by předmětná komunikace nevedla. V rámci správního řízení přitom tuto námitku žalobkyně neuvedla.

V reakci na tvrzení žalobkyně ještě osoba zúčastněná na řízení uvedla, že předmětná komunikace směřuje přímo k pozemku p. č. 2319/1 ve vlastnictví Správy KRNP, což je louka. Je tedy zřejmé, že v minulosti sloužila i k obhospodařování luk, případně lesů. Poukázala také na rozpory ve vyjádření státního podniku Lesy ČR s. p. založeného ve správním spise.

VI. Jednání krajského soudu

Při jednání soudu dne 8. 4. 2014 účastníci řízení i osoby zúčastněné na řízení v podstatě zopakovali svá tvrzení, postoje i názory obsažené ve shora uvedených písemných podáních, doplnění dokazování nenavrhovali.

Po jednání soudu mu žalobkyně ještě zaslala své osobní vyjádření, to však žádné nové skutečnosti oproti jejím předchozím tvrzením neobsahovalo.

VII. Skutkové a právní závěry krajského soudu

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí hlavy první a druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "s. ř. s").

A. Obecná zákonná úprava a relevantní judikatura soudů týkající se institutu veřejně přístupné účelové komunikace

Vzhledem k tomu, že v projednávané věci je důležitým předmětem posouzení otázka vzniku a existence veřejné účelové komunikace, krajský soud pokládal za nutné nejprve shrnout relevantní právní úpravu a judikaturu správních i civilních soudů týkající se dané problematiky

Právní režim pozemních komunikací upravuje zákon o pozemních komunikacích, který je vymezuje jako *dopravní cesty určené k užití silničními a jinými vozidly a chodci* (srovnej § 2 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích). Pozemní komunikace jsou dle odst. 2 téhož ustanovení členěny do čtyř kategorií, a to na dálnice, silnice, místní komunikace a účelové komunikace. Na rozdíl od dálnic, silnic a místních komunikací, které jsou ve vlastnictví osob veřejného práva, mohou být účelové komunikace ve vlastnictví soukromých subjektů.

Podle ustanovení § 7 odst. 1 věty první zákona o pozemních komunikacích je účelovou komunikací pozemní komunikace, která *slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků*. Tyto komunikace jsou veřejně přístupnými účelovými komunikacemi, přičemž zákon počítá i s účelovými komunikacemi, které nejsou veřejně přístupné, jedná-li se o pozemní komunikace v uzavřeném prostoru nebo objektu, které slouží potřebě vlastníka nebo provozovatele uzavřeného prostoru nebo objektu (§ 7 odst. 2 zákona). V takovém případě je účelová komunikace přístupná v rozsahu a způsobem, který stanoví vlastník nebo provozovatel uzavřeného prostoru nebo objektu.

Z citované právní úpravy tak vyplývá, že komunikace bude mít charakter účelové pozemní komunikace *ex lege* (tj. ze zákona, aniž by bylo třeba o její

kategorizaci vydávat správní rozhodnutí), bude-li naplňovat zákonem vymezené pojmové znaky pozemní komunikace, jak jsou vymezené v ustanovení § 2 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, a zároveň pojmové znaky účelové pozemní komunikace, vymezené v § 7 odst. 1 (event. § 7 odst. 2) tohoto zákona.

První dva znaky účelové komunikace tak definuje zákon o pozemních komunikacích. Jsou to 1) zřetelná (v terénu patrná) cesta určená k užití vozidly a chodci pro účel dopravy a 2) spojující jednotlivé nemovitosti pro potřeby jejich vlastníků nebo spojující tyto nemovitosti s ostatními pozemními komunikacemi nebo sloužící k obhospodařování zemědělských nebo lesních pozemků.

Kromě shora uvedených náležitostí, které vyplývají přímo ze zákona, bude veřejně přístupná účelová komunikace existovat pouze se souhlasem vlastníka. Tento závěr vyplývá z dosavadní judikatury civilní i správní (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2000, sp. zn. 22 Cdo 1868/2000, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 10. 2003, sp. zn. 22 Cdo 2191/2002, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 5 As 20/2003 - 64, a nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06), která navazuje již na rozhodovací praxi předválečného Nejvyššího správního soudu. Ten mimo jiné dovodil, že „[p]ozemek, který je v soukromém vlastnictví, lze uznati za veřejnou cestu jen tehdy, jsou-li splněny dva předpoklady, a to jednak, že pozemek byl věnován buď výslovným projevem nebo z konkludentních činů vlastníka byl k obecnému užívání určen a dále především z toho, že toto užívání slouží k trvalému uspokojení nutné komunikační potřeby.“ (Boh A 10017/32).

Co se týče „kvality“ souhlasu vlastníka, ten může být buď výslovný, či konkludentní. Jestliže však vlastník se zřízením účelové komunikace souhlasil, jsou jeho soukromá práva v takovém případě omezena veřejnoprávním institutem obecného užívání pozemní komunikace, které nemůže být vyloučeno jednostranným úkonem vlastníka, jenž takový souhlas udělil, ani jeho právními nástupci (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2006, sp. zn. 22 Cdo 1173/2005). Jestliže vlastník pozemku v minulosti, kdy pozemek začal sloužit jako účelová komunikace, s tímto *nevyslovil kvalifikovaný nesouhlas*, jde o účelovou komunikaci, vzniklou ze zákona. Stačí, aby vlastník *strpěl užívání pozemku* jako komunikace, v případě nesouhlasu musí však jít o aktivní jednání. Pokud vznikne účelová komunikace, je její právní status závazný i pro budoucí majitele pozemku - účelové komunikace, tyto nejsou oprávněni komunikaci ze své vůle uzavřít. Výjimku z tohoto pravidla tvoří pouze případy, kdy nedochází k převodu mezi soukromými subjekty, ale kdy je komunikace nabývána od veřejnoprávní korporace – zde nelze souhlas bez dalšího presumovat (nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06). Veřejnou cestou se tedy pozemek stává jeho věnováním obecnému užívání, ať již vlastníkem výslovně projeveným souhlasem nebo konkludentním strpěním (rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2009, č. j. 5 As 27/2009 - 66).

Druhou judikatorně dovozenou podmínkou pro vznik veřejně přístupné účelové komunikace je též existence nutné a ničím nenahraditelné komunikační

potřeby. Existují-li tedy jiné způsoby, jak dosáhnout sledovaného cíle (zajištění komunikačního spojení nemovitostí), aniž by došlo k omezení vlastnického práva, je třeba dát před omezením vlastnického práva přednost těmto jiným způsobům.

Dále považuje krajský soud za vhodné připomenout, jak se judikatura staví k prokazování existence veřejně přístupné účelové komunikace v případě cest užívaných tzv. od nepaměti. Nejvyšší správní soud již v jednom z prvních rozsudků (rozsudek NSS ze dne 27. 10. 2004, č. j. 5 As 20/2003 – 64) týkajícím se účelových komunikací konstatoval, že průkaznost veřejnosti starých cest, které jsou dle tvrzení některého z účastníků užívány od nepaměti, 1 As 32/2012 – 49 je vždy problematická a sporná. Dále soud dodal, že komunikace, u níž sice nelze zjistit, zda byla některým z předchozích vlastníků obecnému užívání věnována, jež však byla jako veřejná cesta užívána od nepaměti z naléhavé komunikační potřeby, je veřejně přístupnou účelovou komunikací (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2009, čj. 5 As 27/2009 – 66, či rozsudek ze dne 22. 12. 2009, č. j. 1 As 76/2009 - 60). Obdobně se vyjadřuje i Nejvyšší soud, např. v rozsudku ze dne 7. 10. 2003, sp. zn. 22 Cdo 2191/2002. Zde vyslovil, že „[p]otíže činí důkaz veřejnosti starých cest, užívaných od nepaměti; v těchto případech starší judikatura vycházela z domněnky věnování, bylo-li prokázáno, že cesty bylo užíváno trvale z naléhavé potřeby komunikační. Byla-li tedy cesta od nepaměti veřejně užívána z naléhavé komunikační potřeby, jde o účelovou komunikaci.“ Je zde tedy konstruována domněnka, podle které existuje-li zde naléhavá komunikační potřeba, pro kterou je určitá cesta od nepaměti užívána veřejností, přičemž (zejména právě pro dlouhodobost užívání) nelze již zjistit, zda některý z předcházejících vlastníků s obecným užíváním vyslovil souhlas, jedná se o veřejně přístupnou účelovou komunikaci (samozřejmě za současného naplnění dalších zákonných znaků).

B. Konkrétní posouzení dané věci

Úvodem krajský soud předesílá, že všechny nemovitosti, o nichž bude níže pojednávat, se nacházejí v katastrálním území Vítkovice v Krkonoších. Tento údaj již tedy nebude z důvodu úspornosti u jednotlivých pozemků a budov dále uváděn.

Žalobkyně rozporovala existenci shora uvedených judikatorně dovozených podmínek pro vznik veřejně přístupné účelové komunikace. Předně tvrdila, že není prokázáno, že by někdo z předchozích vlastníků pozemku p. č. 2306/4 dal souhlas k tomu, aby tento pozemek (resp. ta jeho část, na níž se nachází předmětná komunikace) byl jako veřejně přístupná komunikace užíván. Taková úvaha je ale, a to i s ohledem na shora citovanou judikaturu Nejvyššího správního soudu, nesprávná.

Není sporu o tom, že objekty č.p. 105, 106, 107 a 361 byly postaveny zhruba před 150 až 200 lety a z logiky věci vyplývá, že již tehdy k nim museli mít jejich vlastníci zajištěn přístup. Samozřejmě, v té době se jednalo především o přístup pro pěší, případně pro povozy. Postupem času se ale potřeby a nároky kladené na přístupovou cestu měnily. Zejména v 50. a 60. letech minulého století se prudce

zvýšil počet osobních automobilů, které se staly dostupnými pro širokou veřejnost, měnila se i technika používaná v zemědělství a lesním hospodářství. Stejně tak není sporu o tom, že objekt č. p. 245 ve vlastnictví žalobkyně je v dané lokalitě nejmladším.

Jak to bylo s užíváním předmětné komunikace v této době, lze již vysledovat z podání účastníků řízení či vyjádření dalších osob. Krajský soud v tomto směru odkazuje například na podání osoby zúčastněné na řízení Ing. K. K. založená ve správním spise, z nichž je zřejmé, že jeho rodina má ve vlastnictví dům č.p. 361 již od roku 1959 a jako přístupová cesta k němu vždy sloužila předmětná komunikace jako historicky daná a v reálu v podstatě jediná v úvahu přicházející. Z počátku především pro přístup pěších, následně pro jízdu motocyklem či osobním automobilem, neboť i kritéria pro takový přístup splňovala. Totéž v podstatě vyplynulo z vyjádření dalšího účastníka správního řízení, paní M. P., jejíž rodina má ve vlastnictví dům č. p. 106 od poloviny roku 1961. Oba jmenovaní také popřeli, že by předmětná komunikace byla někdy v minulosti oplocena. Že byla předmětná komunikace využívána po několik desítek let jako přístupová cesta pro pěší, motorová vozidla a pro techniku nezbytnou pro obhospodařování přilehlých luk a lesů, potvrdila i vyjádření členů rodiny P., která má dům v blízkosti č. p. 245, pana M. Š., který v letech 1959 až 1980 pracoval na daném polesí, jakož i pana M. H., který do roku 2010 v domě č. p. 245 bydlel. Ten také potvrdil, že po domluvě se sousedy z obav o zdraví malého syna instaloval v místě styku předmětné komunikace se silnicí zábranu v podobě pletiva a dvojkřídlé branky. Branka však nebyla nikdy uzamčena a předmětnou komunikaci tak mohli všichni kdykoliv užívat.

Krajský soud zdůrazňuje, že nepřehlédl, že ve správním spise jsou založena toliko písemná vyjádření rodiny P., M. Š. a M. H., tedy že se v jejich případě nejedná o důkazy svědeckou výpovědí ve smyslu § 55 správního řádu. Zároveň však připomíná, že dle § 51 odst. 1 téhož zákona lze k provedení důkazů užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Správním orgánům lze jistě vytknout, že neprovedly řádné svědecké výslechy uvedených osob. Uvedený nedostatek ale dle krajského soudu nezpůsobil nedostatečné či neúplné zjištění skutkového stavu věci. Uvedená vyjádření lze jistě s ohledem na shora uvedené použít jako důkazy schopné dostatečně objasnit, jak to bylo s užíváním předmětné komunikace v posledních desetiletích. Tyto důkazy navíc plně korespondují nejen s vyjádřeními majitelů domů čp. 105, 106, 107 a 361, která učinili v průběhu správního řízení coby jeho účastníci, případně v průběhu soudního řízení coby osoby na tomto řízení zúčastněné, ale rovněž s doloženými mapovými podklady či pořízenou fotodokumentací, ať už pozemní či leteckou.

Žalobkyně se mýlí v tom, že je nutné, aby byl prokázán souhlas některého z předchozích vlastníků předmětné komunikace s tím, že může být jako veřejná užívána. Naopak, pro posouzení dané otázky je relevantní, zda vlastník pozemku v minulosti, kdy pozemek začal sloužit jako účelová komunikace, s tímto nevyjádřil

kvalifikovaný nesouhlas. Pokud existence takového nesouhlasu nebyla prokázána, jde o účelovou komunikaci vzniklou ze zákona. Krajský soud připomíná judikatorní závěr, že stačí, aby vlastník strpěl užívání pozemku jako komunikace, v případě nesouhlasu musí však jít o aktivní jednání.

Krajský soud má skutkový stav ohledně užívání předmětné komunikace ze strany veřejnosti v minulosti za zcela zřejmý. Ve správním řízení bylo prokázáno, že předmětná komunikace sloužila po dlouhá desetiletí jako přístupová cesta pro vlastníky a uživatele objektů č.p. 105, 106, 107 a 361, stejně jako přístupová cesta pro zemědělskou a lesní techniku v případech, kdy nastala potřeba obhospodařovat luční či lesní pozemky nacházející se za ní. Byla tedy v případě potřeby kdykoliv přístupná veřejnému užívání. Tato skutečnost byla po dlouhá léta respektována nejen vlastníkem pozemku, na němž se předmětná komunikace nachází (ať už to byl Pozemkový fond České republiky nebo následně Lesy České republiky s. p.), ale rovněž všemi vlastníky objektů nacházejících se v dané lokalitě, stejně jako všemi uživateli předmětné komunikace. Fakticky se nic nezměnilo ani po té, co v roce 2003 tehdejší nájemce domu č.p. 245 pozemek p. č. 2306/4 na místě jeho styku se silnicí po dohodě se všemi uživateli předmětné komunikace oplotil. Branku v plotě totiž mohl kdokoli otevřít a předmětnou cestu využít.

Nikdo také nezpochybnil, že za přechozích vlastníků pozemku p. č. 2306/4 byly na předmětné komunikaci provedeny úpravy spočívající v navezení kamenného drtíva, aby se kvalita její sjízdnosti pro motorová vozidla zlepšila. Není podstatné, kdo tyto úpravy provedl, ale to, že proti této skutečnosti tehdejší vlastník daného pozemku nikterak nebrojil.

Nebyla tedy prokázána existence kvalifikovaného nesouhlasu s užíváním předmětné komunikace ze strany vlastníka pozemku p. č. 2306/4. Na tomto závěru nemůže nic změnit vyjádření Lesů České republiky s. p. ze dne 6. 12. 2011, v němž se jeho autor zabýval existencí soukromoprávních titulů pro užívání předmětné komunikace. Nejenže k takovému hodnocení nebyl povolán, především však zcela opomněl aspekt veřejnoprávní, tedy právě problematiku účelových komunikací ve smyslu § 7 zákona o pozemních komunikacích. Rovněž zmínku obsaženou v tomto přípisu o údajném opocení pozemkových parcel v těsném sousedství domu č. p. 245 nelze považovat dalším dokazováním za prokázanou. Naopak, z žádného důkazu provedeného ve správním řízení neplyne, že by pozemek, na němž se předmětná komunikace nachází, byl někdy v minulosti oplocen a tím bylo užívání předmětné komunikace znemožněno. Tak zásadní skutečnost, jako oplocení přístupové cesty v důsledku chovu koní, by přitom jistě pozornosti vlastníků objektů v dané lokalitě nemohla uniknout.

Žalobkyně se v souvislosti s touto otázkou v žalobě odvolávala ještě na sdělení paní P., bývalé starostky obce Vítkovice v Krkonoších, dle něhož nebyla v minulosti daná komunikace využívána, neboť k dotčeným nemovitostem vedly pouze cesty pěší, neexistovala zde žádná cesta využívaná pivozvy apod., a komunikaci, která je předmětem tohoto řízení, začal využívat až pan Ing. K.

K., a to až v době, kdy si pořídil silnější, větší automobil. Při jednání soudu však na výslechu této osoby coby svědkyně netrvala. Krajský soud sám pak považoval provedení tohoto důkazu za nadbytečné, protože pokud jím měly být prokazovány shora uvedené skutečnosti, pak nutno konstatovat, že tyto nejsou v rozporu se zjištěními správních orgánů, naopak závěry provedeného dokazování spíše podporují.

V souvislosti s tím dává krajský soud za pravdu rovněž závěru žalovaného, že pro rozhodnutí o deklaraci veřejně přístupné účelové komunikace dle § 7 zákona o pozemních komunikacích není samo o sobě relevantní, zda je daná komunikace zakreslena v pozemkových mapách či nikoliv, stejně tak jako označení pozemku v katastru nemovitostí v kolonce „kultura“.

Dle hlubokého přesvědčení krajského soudu byl pokojný stav v dané lokalitě ohledně užívání předmětné komunikace narušen až zásahem žalobkyně poté, co se stala vlastníkem domu č.p. 245 a pozemku p. č. 2306/4, a kdy znemožnila průjezd po předmětné komunikaci. Zcela zásadně (a dlužno říci, že negativně) tím zasáhla do systému, který s ohledem na historii vzniku a vývoje dané lokality, s ohledem na její specifickou danou konfigurací horského terénu a v neposlední řadě s ohledem na rozumné sousedské vztahy fungoval dlouhá desetiletí bez nejmenších problémů. Krajský soud proto uzavírá, že s odkazem na shora uvedené považuje předmětnou komunikaci za čítankový příklad veřejně přístupné účelové komunikace, která byla určena pro veřejné užívání a jako taková sloužila tzv. od nepaměti. Za této situace samozřejmě nejsou oprávněné a důvodné úvahy žalobkyně o tom, že by jí v souvislosti s existencí této veřejně přístupné účelové komunikace náleželo právo na náhradu za omezení jejího vlastnického práva.

Dále žalobkyně rozporovala naplnění druhého judikatorního znaku účelové komunikace, tedy existenci nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby. Žalobkyně namítala ve správním řízení a v žalobě existenci v zásadě tří variantních přístupových cest k objektům č.p. 105, 106, 107 a 361. První z nich spíše okrajově. Mělo se jednat o přístupovou cestu od hranice pozemků p. č. 2306/5 a 2306/1 přes pozemek p. č. 2306/1. Sama však uvedla, že tato varianta by řešila pouze otázku přístupu k domu č.p. 361 ve vlastnictví Ing. K. a domu č.p. 107 ve vlastnictví obchodní společnosti MENTEM spol. s r.o. Tato varianta tedy neřeší otázku přístupu ke zbývajícím dvěma objektům v dané lokalitě. Z fotodokumentace tvořící přílohu jedné z replik žalobkyně navíc krajský soud rozhodně nenabyl dojmu, že by v těchto místech existovala cesta umožňující příjezd motorovými vozidly k objektům č.p. 107 a 361. Jak z fotografií, tak z vyjádření osob zúčastněných na řízení při jednání soudu, vyplývá, že se jedná o louku s poměrně značným sklonem, kudy jistě projde pěší, ale již stěží si lze představit, že by v těchto místech jel někdo například osobním automobilem bez toho, že by riskoval jak poškození vozidla, tak případné zranění osob v něm jedoucích hrozící například při převrácení vozidla, neboť patrný je i značný boční náklon svahu. Tato přístupová varianta tedy dle krajského soudu vůbec nepřichází v úvahu.

Ještě než přejde krajský soud k hodnocení zbývajících dvou přístupových variant, považuje za potřebné zastavit se u námitky žalobkyně, že ve věci opakovaně navrhovala provedení místního šetření, k němuž však nikdy nedošlo. Krajský soud dává žalobkyni za pravdu v tom, že důkaz ohledáním dotčeného a sousedních pozemků ve smyslu § 54 správního řádu (zahrnující i tzv. místní šetření) bývá v mnoha případech příhodným (v některých i nepostradatelným) důkazem pro zjištění řádného a úplného skutkového stavu věci. V daném případě k němu správní orgány nepřistoupily. Silniční správní orgán odůvodnil takový postup tím, že by se jednalo o nadbytečné obtěžování účastníků řízení, neboť všichni situaci dobře znají a shromážděné materiály poskytují dostatek informací pro vydání rozhodnutí. Žalovaný pak v odůvodnění rozhodnutí odkázal na svoji prohlídku daného místa, kterou uskutečnil dne 12. 4. 2012.

Krajský soud zvažoval, zda je takové odůvodnění dostatečné, zda není nutné, aby dokazování v tomto směru bylo doplněno, například důkazem ohledáním na místě (tedy místním šetřením), případně provedením jiných důkazů. S ohledem na zjištěný skutkový stav věci však nakonec dospěl k závěru, že takového doplnění dokazování třeba není, neboť by na výsledku věci nemohlo nic změnit. Krajský soud má totiž skutkový stav věci za dostatečně prokázaný obsahem správního spisu.

Dle názoru žalobkyně by nejschůdnější přístupovou variantu představovala tzv. cesta „za kompostem“, vedoucí rovněž po jejím pozemku p. č. 2306/4, ale ve větší vzdálenosti od domu. Argumentovala zejména tím, že v těchto místech je cesta zakreslena v pozemkové mapě a že v současnosti je tato cesta využívána uživateli objektu č.p. 107. Z vyjádření účastníků správního řízení a z fotodokumentace založené ve správním spise však vyplývá, že možnost využívat pravidelně tuto cestu jako přístupovou k objektům č.p. 105, 106, 107 a 361 není reálná. Krajský soud podotýká, že přestože je v těchto místech cesta zakreslena v pozemkové mapě, nevyplynulo z žádných důkazů (a netvrdí to ani žalobkyně), že by fakticky v těchto místech v minulosti cesta byla. Tato část pozemku p. č. 2306/4 tedy jako přístupová cesta využívána nebyla. Důvody plynou jak ze závěrů správních orgánů, jejichž pracovníci na místě byli, tak z vyjádření účastníků řízení, tak z přiložené fotodokumentace.

V souvislosti s tím krajský soud vyjadřuje svůj názor, že není nejmenšího důvodu znehodnocovat a podceňovat závěry správních orgánů, které jsou podloženy znalostí místních poměrů (srovnej také § 50 odst. 1 správního řádu). Kdo jiný, než pracovník silničního správního úřadu (kterým je místně příslušný obecní úřad) by měl znát lépe situaci v tom kterém místě své obce, které je předmětem sporu, a které má možnost navštěvovat ať už osobně či v rámci úřední činnosti třeba v průběhu několika desítek let.

Navíc závěry, které správní orgány učinily v přezkoumávané věci ohledně možnosti přístupu po cestě „za kompostem“, mají v daném případě oporu v důkazech založených ve spisu. Z fotodokumentace plyne, že se jedná o travnatý svažitý pozemek bez zpevněného povrchu a bez napojení na těleso silnice. Patrnost cesty

na něm není zřetelná. Na tom samozřejmě nic nemůže změnit skutečnost, že po uzavření předmětné komunikace začala být tato cesta nouzově používána zejména uživateli objektu č.p. 107, protože jinou možnost dostat se motorovými vozidly k tomuto objektu nemají. Daný pozemek tak navenek dostal podobu užívané cesty jenom v důsledku chování žalobkyně. Tato skutečnost tak nemůže jít k tíži nikomu jinému, včetně dosavadních uživatelů předmětné komunikace. Není také důvod nevěřit závěru správních orgánů podpořenému fotodokumentací, že spodní část cesty tvoří po většinu roku mokřina znemožňující i toto nouzové užívání. Krajský soud si je vědom, že náhradní přístupová cesta nemusí být po stránce kvalitativní na shodné úrovni s cestou původní, přesto by však měla v zásadě umožňovat stejný rozsah užívání a sloužit stejnému účelu. Takovou přístupovou variantou ale cesta „za kompostem“ není. Je evidentní, že její užívání osobními automobily by bylo po většinu roku buď nemožné vůbec nebo se značnými obtížemi.

Nad shora uvedené krajský soud na okraj daného problému podotýká, že pokud soudní judikatura hovoří o tom, že je třeba dát přednost jiným možným způsobům přístupu, tak zejména z toho důvodu, aby nedocházelo k omezení vlastnického práva. Tento aspekt ovšem cesta „za kompostem“ nenaplnuje, neboť rovněž vede po pozemku ve vlastnictví žalobkyně, k omezení jejího vlastnického práva by tedy i tak docházelo.

Další žalobkyní navrhovanou přístupovou variantou je tzv. cesta Jeřábek. V průběhu správního řízení bylo prokázáno, že se jedná o účelovou cestu vybudovanou koncem minulého století, která vede lesem po úbočí vrchu Velký Jeřábek, na kterou je možno při splnění podmínek stanovených v čl. 3 odst. 5 Návštěvního řádu KRNP, tj. i z důvodů vlastnictví nemovitostí, vjíždět motorovými vozidly. Možnosti přístupu z této komunikace k objektům č.p. 105, 106, 107 a 341 se věnoval ve svém rozhodnutí zejména žalovaný. Dospěl k závěru, že tato možnost přístupu rovněž není reálná, protože cesta je v nejbližším místě vzdálená od objektů více jak 100 m vzrostlým lesem a objekty na ni nemají přímé napojení. Ve vyjádření pak vzdálenosti jednotlivých budov od cesty ještě upřesnil (jde o vzdálenosti od 120 do 190 m) a současně uvedl i hodnotu převýšení (od 50 do 75 m). K tomu krajský soud dodává, že rovněž z leteckých snímků lze dovodit, že zatímco průsek tvořící cestu „Jeřábek“ je na nich dobře patrný, mezi touto cestou a shora uvedenými objekty se žádný obdobný (třeba i užší) průsek, a tedy ani cesta, nenachází. Ostatně ani žalobkyně netvrdila existenci „spojky“ mezi touto cestou a danými objekty. V těchto místech je skutečně pouze vzrostlý les. Jakýkoliv příjezd osobními automobily z cesty „Jeřábek“ k objektům č.p. 105, 106, 107 a 341 je za daného stavu věci zcela vyloučen. Úvahy o možnosti vybudování takové „spojky“ mající parametry pro sjízdnost motorovými vozidly nejsou ničím podloženy, nacházejí se tedy v rovině teorie a spekulací.

Krajský soud je tedy toho názoru, že po rozumu nelze dospět k jinému závěru, než že cesta „za kompostem“ a cesta „Jeřábek“ přijatelnou alternativní variantu

k dosud užívané veřejné účelové komunikaci po pozemku p. č. 2306/4 představovat prostě nemohou.

Krajský soud proto znovu vyjadřuje své přesvědčení, že případné doplňování dokazování o důkazy, které shora naznačil a jejichž provedení by ve většině jiných případů považoval pro zjištění spolehlivého skutkového stavu za nezbytné, je v daném případě s ohledem na shora uvedené nadbytečné. Bylo by to i v rozporu se zásadou procesní ekonomie (§ 6 odst. 2 správního řádu), neboť pořízení takových důkazů by vyžadovalo i určité náklady, jejichž vynaložení by bylo zcela nevhodné, protože výsledek správního řízení by nemohl být jiný než ten současný.

Ve správním řízení, jehož předmětem je deklarace silničního správního úřadu, zda určitá komunikace je veřejně přístupnou účelovou komunikací či nikoliv, řeší správní orgán toliko tuto otázku, nic jiného. Správní orgán tak pouze deklaruje existenci fakticky existujícího stavu. Není tedy povinen zabývat se dalšími otázkami souvisejícími s režimem provozu na veřejně přístupné účelové komunikaci, jako například zda vjezd motorovými vozidly na ni je v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny (potažmo Návštěvním řádem KRNAP), zda v důsledku provozu na této komunikaci dochází k poškození přilehlých nemovitostí (viz námitka žalobkyně ohledně stavu domu č. p. 245) či zda vyústění této komunikace odpovídá ČSN. Posouzení těchto otázek není předmětem daného řízení, jejich řešení nemůže mít vliv na skutečnost, zda určitá pozemní komunikace splňuje shora vymezené zákonné znaky veřejně přístupné účelové komunikace či nikoliv. Z tohoto důvodu se žalobními námitkami směřujícími k těmto otázkám krajský soud zabývat nemusel (a ani nemohl). To samozřejmě neznamená, že žalobkyně nemá žádné možnosti právní ochrany. Musí je ale realizovat v jiných správních řízeních, která je oprávněna iniciovat. Krajský soud připomíná například znění § 7 odst. 1 věty druhé a třetí zákona o pozemních komunikacích, dle nichž příslušný silniční správní úřad může na žádost vlastníka účelové komunikace a po projednání s příslušným orgánem Policie České republiky upravit nebo omezit veřejný přístup na účelovou komunikaci, pokud je to nezbytně nutné k ochraně oprávněných zájmů tohoto vlastníka. Úprava nebo omezení veřejného přístupu na účelové komunikace stanovené zvláštními právními předpisy tím nejsou dotčeny.

Dále krajský soud připomíná, že soudní řízení dle soudního řádu správního je ovládáno zásadou koncentrační. Dle § 72 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Dle § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s. může žalobce rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body jen ve lhůtě pro podání žaloby.

Krajský soud se tak nemusel zabývat těmi žalobními námitkami, se kterými žalobce přišel ve své replice ze dne 3. 4. 2013 a které nebyly předmětem žaloby. Žalované rozhodnutí nabylo právní moci dne 26. 5. 2012. O tom, že námitky

obsažené nově v této replice byly uplatněny až po uplynutí dvouměsíční lhůty pro podání žaloby, tedy nemůže být pochyb. Jednalo se o níže uvedené námitky. Absence zájmu správních orgánů, zda napojení předmětné komunikace na silnici II/286 odpovídá ČSN. Skutečnost, že správní orgány neurčily předmětnou komunikaci správně, neboť ji nedeklarovaly také na pozemku st. p. č. 315/1, který je rovněž ve vlastnictví žalobkyně, a přes jehož cíp dle ní předmětná komunikace rovněž prochází. Obavy žalobkyně z možné podjatosti pracovníků správních orgánů obou stupňů z důvodů v replice popsanych.

Přestože tyto námitky byly vzneseny opožděně a z toho důvodu nebylo povinností krajského soudu se jimi vůbec zabývat, považuje krajský soud za vhodné se k nim alespoň stručně vyjádřit obiter dictum. Dle jeho názoru by totiž ani jedna z těchto námitek nebyla úspěšnou.

Pokud jde o křížení předmětné komunikace se silnicí II/286, bylo by tomu tak z důvodu uvedeného výše. Zda-li je pravdivé tvrzení žalobkyně, že se předmětná komunikace nachází také na části stavební parcely č. 315/1, nelze v danou chvíli posoudit. Jedná se o zcela nové tvrzení, se kterým přišla až v dané replice, v průběhu správního řízení ani v žalobě tento problém nenastolila ani ona, ani nikdo jiný, důkazní řízení se tedy v tomto směru nevedlo. Nicméně i kdyby tomu tak bylo, nemůže tato skutečnost změnit nic na správnosti a zákonnosti přezkoumávaných rozhodnutí ve vztahu k pozemku p. č. 2306/4, na něm se veřejně přístupná účelová komunikace jak dle názoru správních orgánů, tak dle názoru krajského soudu, nachází. Stejně tak by krajský soud nemohl přihlídnout k obavám žalobkyně z možné podjatosti pracovníků správních orgánů, kterou odůvodnila jejich postupem v jiném správním řízení, v němž také námitku jejich podjatosti vznesla. V přezkoumávaném správním řízení tak ale neučinila. Neuvedla ani, že by v jeho průběhu nějaké skutečnosti napovídající možné podjatosti pracovníků správních orgánů rozhodujících ve věci nastaly.

Krajský soud tak žádné ze žalobních námitek nepřisvědčil, neshledal tedy žalobu důvodnou a nezbylo mu, než ji zamítnout v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s.

VIII. Náklady řízení

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Dle něj má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl úspěch žalovaný, ten se však náhrady nákladů řízení výslovně vzdal.

Náklady řízení nemohly být přiznány ani osobám zúčastněným na řízení. Dle § 60 odst. 5 s. ř. s. má totiž osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Z důvodů zvláštního zřetele hodných může jí soud na návrh přiznat právo na

náhradu dalších nákladů řízení. Taková situace v dané věci nenastala, ostatně obě osoby zúčastněné na řízení náhradu nákladů řízení ani nepožadovaly.

P o u č e n í :

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.)

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Hradci Králové dne 15. dubna 2014

JUDr. Jan Rutsch, v.r.
předseda senátu